

**PROGRAM PLASTYCZNO-PRZYRODNICZY
W PRZEDSZKOLU NR 4
IM. "SŁONECZNEGO UŚMIECHU" W CZELADZI
ROK SZKOLNY 2022-2023**

***ODKRYWANIE PRZYRODY W PROCESIE
WSPOMAGANIA DZIECIĘCEJ TWÓRCZOŚCI
ORAZ W WYCISZANIU
NADMIERNYCH EMOCJI***

"MALI ODKRYWCY PRZYRODY"

**OPRACOWAŁA:
BEATA PRUCNAL**

Wstęp

Głównym celem wychowania przedszkolnego jest wszechstronny rozwój dziecka, który odbywa się przez kształtowanie jego zainteresowań, wyrabianie umiejętności i sprawności oraz poprzez nabywanie wiadomości o otaczającym świecie.

Podstawowym założeniem pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym jest więc takie postępowanie, które w największym stopniu aktywizuje ich procesy rozwojowe.

Dziecko rozwija się poprzez wrażenia i spostrzeżenia, emocję, zabawę, przeżycia, doświadczenia i zmysły.

Można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że jednym z najskuteczniejszych czynników wychowawczych oraz edukacyjnych jest kontakt dziecka z przyrodą. Stanowi on bogate źródło wrażeń, przeżyć, poznania i aktywnego działania. Bezpośredni kontakt dziecka z otoczeniem przyrodniczym wywołuje u niego zdziwienie, nasuwa wiele pytań, a także stwarza szerokie możliwości doświadczeń umysłowych, na których opiera się rozwój poznawczy dzieci. Kontakt z przyrodą rozwija zamiłowanie do pielęgnowania roślin i zwierząt, stwarza możliwości pracy zespołowej dzieci i rodzi poczucie odpowiedzialności za jej wyniki. Piękno otaczającego krajobrazu, jego kolorystyka i różnorodność zjawisk - wszystko to działa na wrażliwość dziecka i kształtuje jego przeżycia.

Walory zdrowotne przebywania na łonie natury, możliwość ruchu i wyładowania nadmiaru energii stanowią niezwykle ważny element w rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym.

"Patrzenie na piękno przyrody jest pierwszym krokiem do oczyszczenia umysłu"

Albert Einstein

2. Uzasadnienie i charakterystyka programu

Koncepcja programu „Mali odkrywcy przyrody” dostosowana jest do założeń Podstawy programowej wychowania przedszkolnego, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego i wynika z treści realizowanego w przedszkolu programu „Samodzielne-Wszestronne-Szczęśliwe” Moniki Chludzińskiej i Marty Pietrzak, wyd. Nowa Era oraz zadań wynikających Koncepcji Pracy Przedszkola.

Realizacja od listopada 2022 r. programu plastyczno-przyrodniczego „Mali odkrywcy przyrody” umożliwi każdemu dziecku pogłębienie i poszerzenie wiadomości, pozwala badać, doświadczać i rozumieć przyrodę zgodnie z indywidualnymi możliwościami, wykorzystując różnorodne środki, formy i metody pracy. Program wspomaga dziecięcą twórczość poprzez wykorzystanie zebranych materiałów przyrodniczych w pracach plastycznych oraz przyczynia się do wyciszenia nadmiernych emocji poprzez kontakt z przyrodą i wykorzystanie technik plastycznych na zajęciach.

Integracja treści będzie miała odzwierciedlenie w metodach, formach i środkach dydaktycznych, które uwzględniają potrzeby i możliwości dzieci, tworzą system motywacyjny do pracy i rozwoju zainteresowań przyrodniczych i plastycznych dzieci. Wśród metod dominujących we wszystkich formach pracy z dzieckiem będą metody poszukujące, praktycznego działania, eksperymentowania, zawierające dużo obserwacji i doświadczeń. Wśród form znajdują się m.in. spacer, wycieczki, doświadczenia, eksperymenty, prace hodowlane i porządkowe, zabawy badawcze, dydaktyczne i ruchowe.

Realizacja treści przyrodniczych będzie dostosowana do czterech pór roku i skupiać się będzie wokół takich zagadnień jak: powietrze, woda, gleba, rośliny i zwierzęta. Wiedza i umiejętności nabyte w przedszkolu ukażą dziecku współzależności między człowiekiem i otaczającym go światem przyrody oraz ułatwią budowanie związków emocjonalnych poprzez bezpośrednie obcowanie z przyrodą. Program jest przeznaczony do realizacji we wszystkich grupach wiekowych.

3. Cele i zadania programu

Wychowawca świadomy korzyści, jakie daje dziecku kontakt z przyrodą, tylko wtedy wykorzysta je we właściwy sposób, gdy sam będzie umiał organizować warunki aktywnego poznawania przez dzieci otoczenia przyrodniczego.

Samodzielne obserwacje dziecka wymaga ciągłej pomocy ze strony nauczyciela. Celem programu "Mali odkrywcy przyrody" jest pomoc w organizowaniu kontaktu dzieci z przyrodą oraz

Cel główny:

Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną i samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody, stymulujących rozwój wrażliwości i umożliwiających poznanie wartości oraz norm odnoszących się do środowiska przyrodniczego, adekwatnych do etapu rozwoju dziecka, a także wykorzystanie zebranych materiałów przyrodniczych do tworzenia różnych prac plastycznych.

Cele ogólne:

- Budzenie i aktywizowanie ciekawości oraz aktywności poznawczej dziecka.
- Rozwijanie zainteresowań technicznych i przyrodniczych.
- Stawianie i rozwiązywanie problemów, dostrzeganie związków między przyczyną, a skutkiem.
- Poznanie prostych zjawisk przyrodniczo-fizycznych poprzez przeprowadzanie prostych doświadczeń.
- Odkrywanie piękna i złożoności środowiska przyrodniczego.
- Inicjowanie samodzielnych działań dzieci w naturalnym środowisku.
- Wzbogacenie słownika dziecięcego o nowe pojęcia.
- Budowanie więzi społecznych na płaszczyźnie grupy, przedszkola, przedszkola i rodziny.
- Przestrzeganie zasad współdziałania przy pracy.
- Kształtowanie postaw proekologicznych w różnych sytuacjach.
- Rozwijanie wyobraźni, twórczej aktywności oraz ekspresji plastycznej.
- Wyciszanie nadmiernych emocji poprzez kontakt z przyrodą oraz udział w zajęciach plastycznych.

Cele szczegółowe:

- Aktywne uczestnictwo w zabawach badawczych (dziecko - ogląda, szuka, obserwuje, porównuje, bada, eksperymentuje).
- Podejmowanie prób samodzielnego wykonywania eksperymentów pod okiem nauczyciela
- Cierpliwość w czekaniu na swój udział w badaniach.
- Przestrzeganie ustalonych zasad w zabawach.
- Formułowanie spostrzeżeń i wniosków.
- Poprawne nazywanie badanych przedmiotów i zjawisk
- Posługiwanie się prostymi narzędziami.

- Rozumienie rzeczywistości w sposób uważny i otwarty.
- Dbanie o stan środowiska społeczno – przyrodniczego.
- Obserwowanie przyrody oraz eksperymentowanie podczas wycieczek i spacerów.

4. Treści programowe

Program ma za zadanie rozbudzić w dziecku zainteresowanie światem przyrody i wytworzyć właściwy do niego stosunek. W proponowanym programie nie ma podziału na grupy wiekowe. Treści programowe będą realizowane w poszczególnych porach roku.

Jesień

- Nazywanie zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla jesieni: wiatr, opady, mgła, szron, mżawka, temperatura.
- Dostosowanie zmian zachodzących w wyglądzie roślin w związku z nadejściem jesieni: żółknięcie i opadanie liści, przechodzenie roślin w stan spoczynku.
- Dostrzeganie bogactwa darów jesieni w wybranych ekosystemach: sad, ogród, pole, las.
- Obserwowanie jesiennych prac wykonywanych przez człowieka w polu, ogrodzie i sadzie.
Rozumienie potrzeby uprawy roślin przez człowieka.
- Poznanie sposobów przygotowania się zwierząt do zimy: gromadzenie zapasów, zmiany w wyglądzie zewnętrznym, przygotowanie legowisk, zapadanie w sen zimowy lub zmniejszona aktywność, wędrówki ptaków.
- Poznanie sposobów przygotowania się ludzi do zimy: przygotowanie zapasów, zabezpieczenie roślin przed mrozem.
- Z cyklu katastrofy naturalne "Wichura" - wyjaśnienie pojęcia przyczyny powstawania, zniszczenia.
- Poznanie przysłów i porzekadeł związanych z jesienią.

Zima

- Określanie zmian zachodzących w przyrodzie i dzielenie się swoimi spostrzeżeniami.
- Obserwacja pogody i zjawisk atmosferycznych: śnieg, gołoledź, odwilż, mróz, lód, kra, ślizgawica.
- * Doświadczenia
- * Zabawy badawcze
- * Eksperymentowanie
- Obserwacja zmian zachodzących w świecie roślin.
- Obserwacja zmian zachodzących w świecie zwierząt: dokarmianie, nazywanie, rozpoznawanie, tropienie zwierząt.
- Rozumienie potrzeb i zachowań ludzkich w czasie zimy.
- * Dostosowanie właściwego ubioru do pory roku
- Bezpieczeństwo, higiena- zapobieganie chorobom.

- Hodowanie niektórych roślin w skrzynkach- zimowy ogródek.
- Poznanie przysłów i porzekadeł związanych z zimą.

Wiosna

- Określanie pogody i zjawisk charakterystycznych dla wiosny: topniejący śnieg, ciepły wiatr, tęcza, określanie wyglądu nieba.
- Rozumienie istotnych zmian zachodzących w świecie roślin i zwierząt wiosną: powroty ptaków (przygotowanie lęgówisk), przyjście młodych zwierząt na świat, kwitnienie roślin.
- Poznawanie wybranych zwierząt żyjących w środowisku naturalnym (motyl, biedronka, bocian, pszczoła, mrówki itp.) - jako zwiastun wiosny. Zwrócenie uwagi na wygląd, sposób poruszania, zachowania, środowiska, w którym żyją.
- Poznawanie wybranych roślin charakterystycznych dla pory roku -wiosna.
- * Zapoznanie z roślinami chronionymi występującymi w środowisku naturalnym: krokus, przebiśnieg, sasanka, zawilec, konwalia.
- * Poznawanie i nazywanie podstawowych części roślin: korzeń, łodyga, liście, kwiat.
- * Obserwacja rozwoju gałęzi drzew (np. jabłoń, brzoza) i krzewów (np. forsycja)
- * Rozpoznawanie i nazywanie kwiatów występujących w ogrodzie lub w najbliższym środowisku np. bratki, tulipany itp.- wyróżnianie części nadziemnej i podziemnej, wyodrębnianie części jadalnych.
- * Znaczenie uprawianych roślin w życiu człowieka.
- * Eksperymentowanie i prowadzenie hodowli wybranych roślin (wysiew nasion, pielęgnowanie roślin w sali- systematyczne podlewanie, przerywanie, obserwowanie wzrost, obserwacja kiełkowania roślin na różnym podłożu np. na podstawce z watką, w ziemi, w słoiku. Zakładanie hodowli roślin cebulowych).
- Eksperymentowanie i prowadzenie hodowli zwierząt:
Założenie hodowli dżdżownicy - obserwacja sposobu poruszania, spulchnianie gleby, koloru dżdżownicy w zależności od pokarmu
- Poznawanie wybranych ekosystemów: łąki, stawu, lasu, pola.
- * Charakterystyczna roślinność- różnice w potrzebach roślin wodnych i lądowych.
- * Charakterystyczne zwierzęta- przystosowanie się do określonych warunków środowiska , w którym żyją.
- * Zależność pomiędzy światem zwierząt i roślin np. owady potrzebują kwiatów, kwiaty potrzebują owadów i dlaczego?
- Poznawanie, znaczenia wody jako podstawowej potrzeby do życia ludzi, zwierząt i roślin.
- Poznanie przysłów i porzekadeł związanych z wiosną.
- Z cyklu katastrofy naturalne "Powódź" - przyczyny powstawania (nadmierne opady, topniejący śnieg), zasady zachowania się.

Lato

- Pogoda i zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla lata: burze, błyskawice, grzmot, ulewa, wysoka temperatura.

- Świat roślin- zachodzące zmiany (kwitnienie, owocowanie, dojrzewanie).
- * Rośliny rosnące w ogrodzie, na działce i najbliższym otoczeniu- drzewa, krzewy, kwiaty. Pierwsze warzywa z działki. Znaczenie witamin.
- * Zioła rosnące na łąkach – np. rumianek, mięta.
- * Poznanie charakterystycznej roślinności w lesie (drzewa iglaste, liściaste).
- Świat zwierząt - konieczność przystosowania się do określonej pory roku, zachodzące zmiany (wypas, chowanie młodych). Zwierzęta małe i duże: rozmnażanie i pożywienie, budowa i warunki życia;
- Potrzeba uprawiania roślin przez człowieka. Poznanie pracy związanej z uprawą roślin. Poznanie gatunków zbóż: owies, pszenica (lub jęczmień lub żyto) - uprawa w naszym klimacie.
- Eksperymentowanie "powstawanie chleba". Poszczególne składniki i etapy czynności (eksperyment -"co powoduje, że chleb rośnie")
- Organizowanie zabaw ruchowych, dających dzieciom możliwość bezpośredniego kontaktu z otoczeniem przyrodniczym (trawa, piasek, woda itp.)
- Z cyklu katastrofy naturalne "Wulkan"- budowa wulkanu, wyjaśnienie pojęć: erupcja, płyty tektoniczne, lawa. Uświadomienie zagrożenia, jakie niesie ze sobą wulkan, skalę zniszczenia.
- Poznanie przysłów i porzekadeł związanych z latem.

Realizując treści przyrodnicze nauczyciel powinien przestrzegać pewnych zasad.

W najprostszy sposób przedstawił to Joseph Cornell w książce „Spring Nature with Children”(1979) dzieląc się swymi sugestiami mającymi znaczenie nauczycielskiego dekalogu:

- Mniej nauczaj, bardziej dziel się swoimi odczuciami.
- Bądź uważny, skierowany na dzieci.
- Skupiaj uwagę dzieci.
- Najpierw patrz i doświadczaj, a dopiero potem mów.
- Poczucie radości i szczęścia powinno przenikać wszelkie przeżycia.
- Poziom dziecka wyznacza przygotowanie twoich dzieci, a nie twoja wiedza.
- Raczej prowadź i pociągaj, niż popychaj

5. Formy, metody i środki dydaktyczne

O skuteczności pracy dydaktycznej nauczycieli w edukacji dzieci w dużym stopniu decydują formy organizacyjne. Dobór form edukacji przyrodniczej w przedszkolu zależy od wielu czynników np. liczby dzieci, wyposażenia placówki, czasu i miejsca uczenia się.

Formy :

- praca indywidualna,
- praca grupowa,

- praca zespołowa,
- praca w terenie.

Równie waży jest dobór określonych metod i zależy od treści przekazywanych dzieciom. W celu uatrakcyjnienia zajęć warto łączyć dwie lub trzy metody na jednym zajęciu.

Metody:

- Czynne: kierowana własną działalnością, zadań stawianych dziecku, samodzielnych doświadczeń (eksperyment i doświadczenie, zabawy badawcze, konstruowanie, zakładanie hodowli).
- Oglądowe: obserwacja (obserwacja okazów naturalnych przyrody żywej i nieżywej, obserwacje terenowe, zjawisk fizycznych), pokaz (tablice demonstracyjne, ilustracje, slajdy, filmy edukacyjne, itp.), osobisty przykład nauczyciela
- Słowne: rozmowy, opowiadania, zagadki, objaśnienia i instrukcje, sposoby społecznego porozumiewania się, pogadanka, praca z encyklopedią, atlasem itp.
- Aktywizujące: burza mózgów, gry dydaktyczne .

Dzieci przedszkolne powinny bezpośrednio, w naturalnym otoczeniu przyrodniczym poznawać zwierzęta i rośliny. Ma to ogromne znaczenie dla rozwoju i zmysłów i zdolności poznawczych. Dlatego też powinny mieć możliwość oglądać, dotykać, obserwować poszczególne obiekty.

Poprzez **ogłádanie** rozumiemy, że dziecko ma nie tylko okazję patrzeć na określony obiekt, ale również bierze go do ręki i odpowiednio do zleconego przez nauczyciela zadania, rozpoznaje jego cechy zewnętrzne i opisuje je. Np.: *Kawałek lodu jest gładki, biały, zimny. Ślimak ma domek na grzbiecie, ma też czułki. Fasola wielokwiatowa jest okrągła, gładka, płamista.*

O **badaniu** mówimy wtedy, gdy dany przedmiot zostanie otwarty, podzielony lub odkształcony w celu dokładniejszego poznania jego poszczególnych części. Np.: *Rzucony na ziemię kawałek lodu rozpryskuje się. Przepiłowana muszla ślimaka posiada skręty. Otwarty strąk fasoli zawiera nasiona.*

Podczas **obserwacji** dzieci śledzą pewien proces lub dłużej trwający cykl rozwojowy. Poznają przy tym zmiany będące wynikiem ruchu lub też zmiany, jakie kolejno po sobie występują z biegiem czasu. Np.: *Staw zamarza stopniowo. Ślimak porusza się i zostawia po sobie śluzowy ślad. Roślina fasoli rozwija się z nasion.*

Przez **eksperyment** rozumiemy wywołanie określonego procesu - ewentualnie w sztucznie stworzonych warunkach - w celu podsunięcia dzieciom pewnych problemów lub też uzyskania przekonującej odpowiedzi na uprzednio postawione pytania. Np.: *Woda zamarza - lód topnieje. Dotykanie czulek ślimaka powoduje każdorazowo ich wciągnięcie. Nasiona pęcznią w wodzie.*

Wymienione czynności są ze sobą ściśle związane. **Oglądanie i badanie** mają raczej **statyczny charakter**. Natomiast w czasie **obserwacji i eksperymentu dostrzegamy coś zmieniającego się**.

W procesie edukacji przyrodniczej ważnym czynnikiem są środki dydaktyczne. Pełnią one wiele funkcji. Służą zdobywaniu wiadomości i wyrabianiu właściwych postaw wobec przyrody i kształtowaniu środowiska.

Środki dydaktyczne:

- Okazy naturalne
- Środki wizualne: filmy, fotografie, ilustracje, obrazy, reprodukcje obrazów, rysunki, globus.
- Środki słuchowe: audycje radiowe, filmy edukacyjne, piosenki, wiersze, opowiadania, inscenizacje i inne teksty literackie, odgłosy zwierząt, ptaków.
- Środki manipulacyjne: karty, domino, gry planszowe, loteryjki itp., - Środki i urządzenia techniczne: lupa, różne naczynia i sprzęt do obserwacji.

6. Wskazówki metodyczne

Wcześniej podany cel stymuluje uwagę dzieci.

Np. gdy nauczyciel mówi: *"Dziś będziemy obserwować nad wodą śliczne kaczki. Zabierzemy też dla nich trochę pokarmu"*. Tak przekazana informacja obudzi radość dzieci i wytworzy nastrój pełen oczekiwania. Nawet jeśli w drodze nad staw dzieci zainteresują się czymś innym, łatwo będzie zwrócić ich uwagę na wcześniej wytyczony cel.

Środki artystyczne mogą budzić uczucia i zainteresowania dzieci.

O samotnie rosnącym małym dębie można opowiedzieć dzieciom następującą historyjkę: *"Jesienią skakała po łące wiewióreczka, niosąc w łapkach znaną żołądź. W pewnej chwili wiewióreczka upuściła żołądź i nie mogła jej znaleźć. Natomiast zgubiona na wilgotnej łące żołądź szybko wypuściła korzonki, a potem, wiosną, pierwszy pęd, na którym pokazały się liście. Za rok, podczas następnej wiosny, wyrosło już z niego małe drzewko. Z każdym rokiem drzewko stawało się większe. Teraz ma już trzy lub cztery lata - tyle, ile wy. Kiedyś wiewióreczka znowu biegła przez łąkę. Zauważyła małe drzewko i nawet nie pomyślała o tym, w jaki sposób znalazło się ono na łące i że w przyszłości będą na nim znowu rosły żołądź"*. Takie i temu podobne opowiadania rozbudzają u dzieci zainteresowanie przedmiotem późniejszych obserwacji. Bez takiego wprowadzenia dzieci przebiegałyby obok danego obiektu nie zwracając na niego uwagi.

Raz obudzone zainteresowanie sprzyja skupieniu uwagi i chęci dokładniejszego obserwowania zjawisk.

W bukietach kwiatów znajduje się *podróżnik*. Nauczycielka opowiada dzieciom, że roślinę nazwano podróżnikiem ze względu na jego błękitną barwę, identyczną z barwą oczu dziewczyny, która wędrowała wzdłuż polnej ścieżki. Na pewno podczas następnego spaceru dzieci zatrzymają się przy tej roślinie dłużej niż zazwyczaj i zapamiętają jej nazwę.

Dzieci przedszkolne dokładniej obserwują dany obiekt, jeśli na jego temat posiadają określony zasób wiedzy. Wychodząc z tego założenia, można przekazywać dzieciom wiadomości, które mają pomóc w dokładniejszym przeprowadzeniu obserwacji roślin, zwierząt lub zjawisk przyrody. Na przykład przed wejściem do ogrodu w celu obejrzenia kryształków śniegu, dobrze jest pokazać dzieciom namalowany kryształek śniegu.

Raz zdobyta wiedza pobudza do dokładniejszego przeprowadzania następnych obserwacji.

Postawa nauczycielki, stopień jej zainteresowania, ruchy, gesty i mimika mają duże znaczenie dla skierowania uwagi dzieci na dany obiekt.

Duże wrażenie wywiera na dzieciach zainteresowanie i stopień zaangażowania nauczyciela podczas wykonywania z nimi danego zadania. Jeśli po wydaniu polecenia: "Obserwujemy mrówki" - nauczycielka pochyli się i zacznie się uważnie przyglądać podłożu - to w ten sposób spowoduje, że dzieci, zaabsorbowane czymś innym, zaczną naśladować jej czynności i wypatrywać mrówek. W jaki sposób zachęcić dzieci do obserwacji? Jednym z czynników jest nagła zmiana w postawie nauczycielki, np. uważne nasłuchiwanie i naśladowanie dźwięków, które dzieci powinny rozróżnić spośród wielu innych, spojrzenie z zainteresowaniem na drzewo, uważne badania podłoża. Można również szybko podbiec do wybranej rośliny lub też nagle wskazać na wybrany obiekt oraz zwrócić się do dzieci tonem pełnym napięcia. Pomaga nam tu w dużym stopniu radość, z jaką dzieci naśladowują, i dążenie do zdobywania wiedzy.

Przekonujemy dzieci przedszkolne, że zachowując się cicho i uważnie obserwując, lepiej i więcej zobaczą.

Jeśli część dzieci z grupy zastosuje się do polecenia mającego na celu skupienie uwagi, wpłynie to pozytywnie na całą resztę. Często następuje sytuacja uspokajania jednych dzieci przez drugie.

Dzieci powinny poznawać zwierzęta i rośliny za pomocą kilku zmysłów.

Chodzi o to, aby dzieci nie tylko obserwowały np. upierzenie kaczek, ale również ich chód,

a także - aby usłyszały ich kwakanie. Powinny także mieć okazję pogłaskać zwierzątko. Łatwiej też poznają typowe i specyficzne cechy rośliny, jeśli wezmą ją do ręki i powąchają.

Nauczycielka powinna stworzyć warunki do dokładnej obserwacji.

Obiekt obserwacji należy tak wybrać lub ustawić, aby był dobrze widoczny przez wszystkie dzieci. Jeżeli nie jest to możliwe, należy wówczas dzieci pojedynczo dopuszczać do obserwacji. Dla dokonania obserwacji dzieci potrzebują spokoju i czasu. Ponieważ posiadają mało wiadomości, powinno się im umożliwić odpowiednio długą obserwację.

Należy skontrolować, czy dzieci rzeczywiście zobaczyły to, co miały zaobserwować.

Należy przestrzegać zasady, że do dalszych zadań przystępujemy wtedy, gdy przekonujemy się na podstawie wypowiedzi dzieci, że przyswoiły one sobie treść obserwacji. Wówczas czynimy następny krok.

7. Przewidywane efekty i ewaluacja prowadzonego programu plastyczno-przyrodniczego

Spodziewane efekty

Po zakończonej realizacji programu uczniowie będą:

- Potrafili scharakteryzować najbliższe środowisko przyrodnicze.
- Samodzielnie rozwijali swoje zainteresowania przyrodnicze przy wykorzystaniu różnych źródeł.
- Kojarzyli zdobytą wiedzę o zjawiskach przyrodniczych z systematyczną obserwacją.
- Wypowiadali się na tematy związane z bezpośrednim przeżywaniem, doświadczaniem, odkrywaniem i badaniem.
- Rozumieli podstawowe pojęcia i zjawiska przyrodnicze.
- Potrafili pracować samodzielnie i w grupie.
- W działaniu będą wykazywać się odpowiedzialnością i znajomością zasad dobrego zachowania.
- Dostrzegali piękno przyrody.
- Świadomie i aktywnie uczestniczyć w przedsięwzięciach przyrodniczych i ekologicznych.
- Poprzez swoją wiedzę i postawę będą propagować konieczność ochrony bogactwa i piękna lokalnego środowiska.
- Znali formy ochrony przyrody w najbliższej okolicy.

Ewaluacja

Istotnym elementem w pracy pedagogicznej jest ewaluacja. Współczesne rozumienie ewaluacji to nie tylko kontrola, ocena czy zbieranie danych, to przede wszystkim refleksja własna ukierunkowana na rozwój. Kryterium oceny nie jest stan wiedzy dziecka w danym momencie, ale jego praca, zaangażowanie, postępy.

EWALUACJA:

- Obserwacja dzieci.
- Rozmowy z dziećmi.
- Dyskusje.
- Sprawozdanie.
- Prace dzieci.